

De toetsing van het topgirale betalingssysteem top aan de 'core principles'

In het betalingsverkeer tussen financiële instellingen gaan enorme bedragen om. In Nederland worden dergelijke betalingen afgewikkeld in het betalingssysteem van de Bank, TOP. TOP maakt onderdeel uit van TARGET, het netwerk van betalingssystemen van de Europese centrale banken en de Europese Centrale Bank (ECB). Wekelijks verwerkt TOP betalingen ter waarde van EUR 400 miljard. Dit bedrag is bijna zo groot als het bruto binnenlands product (bbp) van Nederland in het jaar 2001. De betalingen van een bank op een drukke dag belopen al gauw het dubbele van haar eigen vermogen. Systemen waarin dit interbancaire 'topgirale' betalingsverkeer wordt verwerkt, dienen dan ook te voldoen aan de allerhoogste eisen ten aanzien van veiligheid, efficiëntie en betrouwbaarheid. Begin 2001 zijn zulke eisen in internationaal verband vastgelegd in de 'core principles' voor systeemkritische betalingssystemen. De betrokken centrale banken hebben de verantwoordelijkheid op zich genomen om ervoor te zorgen dat hun eigen systeemkritische betalingssystemen voldoen aan de core principles. Bovendien is in ESCB-verband afgesproken dat elke centrale bank een toetsing uitvoert van haar eigen betalingssysteem. Hoewel TOP ontworpen is naar de hoogste standaarden, was deze afspraak een reden om het systeem nogmaals tegen het licht te houden. Dit artikel bespreekt deze toetsing.

Uit de toetsing volgt dat TOP voldoet aan de standaarden die op het systeem van toepassing zijn.

De taak van de Bank in het betalingsverkeer

De Nederlandsche Bank heeft als taak de veilige en efficiënte inrichting te bevorderen van clearing- en settlementssystemen voor betalings- en effectenverkeer, zodat de risico's voor de financiële stabiliteit die zich in nationaal en internationaal verband kunnen voordoen tot een aanvaardbaar niveau worden teruggebracht. Mede hierom biedt de Bank in de vorm van het interbancaire topgirale betalingssysteem top zelfstandig betaaldiensten aan en oefent de Bank oversight uit op betalings- en effectenafwikkelingsystemen.¹ In de uitoefening van deze taak wordt aangesloten bij internationale afspraken over de standaarden waaraan afwikkelingsystemen dienen te voldoen.

De totstandkoming van de core principles

Een belangrijke invloed op het beleid ten aanzien van het reduceren van risico's in het betalingsverkeer waren de omvangrijke problemen als gevolg van het onverhoedse faillissement van het Duitse Bankhaus Herstatt in 1974. Sindsdien is internationaal het belang onderkend van het effect dat de inrichting van betalings- en effectensystemen kan hebben op financiële stabiliteit.

Dit resulteerde in eerste instantie in standaarden waaraan bepaalde betalingssystemen moeten voldoen (de zogenoemde Lamfalussy-standaarden). Nadien vatte het besef nog meer post dat de voortgaande vervlechting van de betalings- en effecteninfrastructuur weliswaar leidt tot grotere efficiëntie en beter functionerende financiële markten, maar dat financiële problemen zich tegelijkertijd ook krachtiger en sneller kunnen verspreiden door het gehele financiële systeem. De centrale banken van de G10-landen spelen, in het *Committee on Payment and Settlement Systems* (CPSS), een voortrekkersrol bij de formulering van 'best practices' en standaarden waaraan betalings- en effectenafwikkelingsystemen moeten voldoen. Het werk van het CPSS mondde in 2001 uit in de publicatie van de *Core Principles for Systemically Important Payment Systems* (core principles voor systeemkritische betalingssystemen).

De core principles bestaan uit tien richtlijnen voor het vergroten van de veiligheid en efficiëntie van systeemkritische betalingssystemen. De standaarden dienen als richtlijnen bij de ontwikkeling van nieuwe systeemkritische systemen, maar fungeren ook als toetsingsnormen om vast te stellen of bestaande systemen aan de eisen voldoen. De core principles zijn verplicht voor de centrale banken van de G10-landen. In box 1 worden de core principles weergegeven.

Box 1 Core principles voor systeemkritische betalingssystemen

- i Het systeem moet in alle betrokken jurisdicties een goed gefundeerde juridische basis hebben.
- ii De regels en procedures van het systeem dienen alle deelnemers de gelegenheid te geven een duidelijk inzicht te krijgen in de invloed die het systeem heeft op de verschillende financiële risico's die zij bij deelname lopen.
- iii Het systeem moet helder gedefinieerde procedures hebben voor het beheer van kredietrisico en liquiditeitsrisico, welke duidelijk aangeven wat de respectievelijke verantwoordelijkheden zijn van de systeembeheerder en van de deelnemers en welke adequate prikkels geven voor het beheer en de beheersing van de risico's.
- iv Het systeem dient op vlotte wijze onherroepelijke afwikkeling van transacties op de valutadag mogelijk te maken, bij voorkeur gedurende de dag, maar op zijn minst aan het einde van de dag.
- v Een systeem waarin multilaterale netting plaatsvindt, dient minimaal in staat te zijn zeker te stellen dat

de transacties die gedurende de dag zijn ingebracht toch kunnen worden afgewikkeld in geval de deelnemer met de grootste afwikkelingsverplichtingen niet tot afwikkeling in staat is.

vi Waarden die voor de afwikkeling worden gebruikt dienen bij voorkeur te bestaan uit vorderingen op de centrale bank; wanneer andere waarden worden gebruikt, dienen zij weinig of geen kredietrisico en weinig of geen liquiditeitsrisico met zich te brengen.

vii Het systeem dient een hoge mate van veiligheid en operationele betrouwbaarheid te waarborgen en dient noodvoorzieningen te hebben om het dagelijkse verwerkingsproces tijdig te kunnen afronden.

viii Het systeem dient een wijze van betalen te bieden die praktisch is voor de gebruikers en efficiënt is voor de economie.

ix Het systeem dient objectieve en publieke criteria te hebben, die een open en eerlijke toegang tot het systeem bieden.

x De bestuursstructuur van het systeem moet transparant en effectief zijn en het mogelijk maken dat op adequate wijze verantwoording wordt afgelegd.

Box 2 Verantwoordelijkheden van de centrale bank bij het toepassen van de Core Principles

- (a) De centrale bank dient haar doelstellingen op het gebied van het betalingsverkeer duidelijk te definiëren en dient haar rol en beleid ten aanzien van systeemrelevante betalingssystemen openbaar te maken.
- (b) Als de centrale bank systeemkritische betaaldiensten verzorgt, dienen deze te voldoen aan de core principles.

In het rapport worden vier verantwoordelijkheden onderscheiden van centrale banken ten aanzien van systeemkritische betalingssystemen. Deze worden weer gegeven in box 2. Centrale banken dienen er onder meer voor te zorgen dat de systeemkritische betalingssystemen die zij zelf beheren voldoen aan de core principles. Daarom heeft de Bank onderzoek gedaan naar de mate waarin top voldoet aan de core principles. Dit onderzoek is recentelijk afgerond. De werkwijze en uitkomsten van het onderzoek worden hierna behandeld.

Aanpak toetsing

De toetsing van top vond plaats onder de oversight-verantwoordelijkheid van de Bank. Het oversight omvat ook de toetsing van externe systemen en is organisatorisch gescheiden van het operationele beheer van top. Bij de toetsing is gebruik gemaakt van de expertise van andere afdelingen van de Bank, alsmede van eerdere rapportages van vooral de Interne-accountantsdienst. Omdat de core principles zelf algemeen geformuleerde standaarden zijn die niet rechtstreeks kunnen worden gebruikt als toetsingsnormen, zijn deze standaarden eerst geconcretiseerd in toetsbare normen. Daarbij is onder meer gesteund op werk van het imf en de Wereldbank, die toetsingen van betalingssystemen uitvoeren in het kader van de zogenoemde Financial Sector Assessment Programs.

Core principle i Juridische basis

Core principle i luidt: 'Het systeem moet in alle betrokken jurisdicties een goed gefundeerde juridische basis hebben'. Deze standaard behelst de eis dat het juridische raamwerk waarbinnen het systeem functioneert de afdwingbaarheid van de regels en procedures van het systeem dient te waarborgen. De juridische basis behoort bij te dragen aan de juridische zekerheid van het systeem.

- (c) De centrale bank dient oversight te houden op systeemkritische betalingssystemen die niet onder haar beheer vallen en zij dient in staat te zijn om dit oversight uit te voeren.
- (d) In haar beleid ten aanzien van de veiligheid en efficiëntie van betalingssystemen dient de centrale bank samen te werken met andere centrale banken en andere relevante binnenlandse en buitenlandse autoriteiten.

Het raamwerk omvat onder meer het toepasselijke recht ten aanzien van overeenkomsten, insolventie, kredietverlening en de vestiging en uitwinning van zekerheden. De aandacht van de Bank bij de toetsing van top aan core principle i was gericht op de finaliteit van betalingen in het systeem en op de uitwinbaarheid van zekerheden.

Betalingen die zijn afgewikkeld in top dienen finaal te zijn, dat wil zeggen dat ze niet meer terug te draaien zijn. In Nederland is deze eis van belang, omdat ons land de 00.00-uur regel kent waarbij een faillissement of een vergelijkbare insolventieprocedure terugwerkende kracht heeft tot het begin van de dag waarop het faillissement is uitgesproken. Op basis van deze regel zou een curator van een deelnemer aan top die failliet is, de betalingen kunnen herroepen die zijn gedaan gedurende de dag waarop het faillissement is uitgesproken. Het is zeer onwenselijk als betalingen in systeemkritische systemen worden herroepen, omdat deze betalingen door de ontvanger veelal direct worden aangewend voor de betaling aan een crediteur van de ontvanger. Het terugdraaien van een betaling zou aldus een kettingreactie van betaalproblemen kunnen oproepen, met alle gevolgen van dien voor de financiële markten. Daarom stelt de Faillissementswet de 00.00-uur regel buiten werking voor betalingen van bepaalde partijen in een aantal systeemkritische systemen. Het betalingssysteem van de Bank is ook zo'n 'aangewezen systeem'.

Het rekeningensysteem van top bestaat uit zogenoemde deelnemers, en overige rekeninghouders. Deelnemers aan top zijn voornamelijk onder toezicht staande kredietinstellingen. De categorie overige rekeninghouders is bij de Bank beperkt tot buitenlandse (niet-eu) centrale banken, supranationale instellingen en enkele andere instellingen. Qua juridische status is het verschil dat op de deelnemers de finaliteitsbepalingen in de Faillissementswet van toepassing zijn, en bij de overige rekeninghouders niet. Voor deze laatste groep treedt de Bank in top als correspondent op.

Naast de finaliteit van betalingen ging de aandacht bij de toetsing aan core principle i ook uit naar de uit-

winbaarheid van zekerheden. De Bank verleent zowel intraday als overnight krediet aan haar participanten, maar verlangt daarvoor voldoende zekerheden. Om financiële risico's voor de Bank te vermijden moet de Bank deze zekerheden kunnen uitwinnen als een deelnemer niet aan zijn verplichtingen voldoet. Tijdens de toetsing aan core principle i is vastgesteld dat de zekerheden adequaat gevestigd zijn en dat de kredietinstellingen beschikken over voldoende onderpand bij de Bank waarop de Bank zich kan verhalen als dat nodig is.

De toetsing van top aan core principle i leidt tot de conclusie dat het betalingssysteem van de Bank voldoet aan deze standaard.

Core principle ii Begrip van financiële risico's

Core principle ii luidt: 'De regels en procedures van het systeem dienen alle deelnemers de gelegenheid te geven een duidelijk inzicht te krijgen in de invloed die het systeem heeft op de verscheidene financiële risico's die zij bij deelname lopen'. Dit beginsel stelt dus eisen aan de informatieverstrekking door de systeembeheerder, in casu de Bank, aan de deelnemers. De deelnemers aan top dienen de financiële risico's die samenhangen met deelname aan het betalingssysteem te kennen en te begrijpen. Core principle ii hangt sterk samen met core principle iii, dat inhoudelijke eisen stelt aan de risico-beheersingsmaatregelen van het betalingssysteem.

Vastgesteld is dat de documentatie over top voor de deelnemers een goed beeld geeft van de (resterende) financiële risico's van deelname aan het systeem. Deelnemers worden voldoende in staat gesteld om kennis te nemen van de gevolgen van deelneming aan top en deze te beheersen. Het betalingssysteem van de Bank voldoet aan core principle ii.

Core principle iii Beheersing van financiële risico's

Core principle iii luidt: 'Het systeem moet helder gedefinieerde procedures hebben voor het beheer van kredietrisico en liquiditeitsrisico, welke duidelijk aangeven wat de respectievelijke verantwoordelijkheden zijn van de systeembeheerder en van de deelnemers en welke adequate prikkels geven voor het beheer en de beheersing van de risico's'. Terwijl core principle ii vereist dat de systeembeheerder de deelnemers in staat stelt om de financiële risico's van deelname te begrijpen, stelt core principle iii eisen aan de wijze waarop het kredietrisico en het liquiditeitsrisico worden beheerst.

In een betalingssysteem kunnen kredietrisico's ontstaan als betalingen niet onmiddellijk finaal afgewikkeld worden. Dit is het geval in (multilaterale) netto-betalingssystemen waarvan periodiek (bijvoorbeeld éénmaal per dag) de netto-uitkomst per deelnemer wordt afgewikkeld (zie core principle v). In een 'real time gross settlement' (rtgs)-systeem komen geen kredietrisico's tussen participanten voor doordat betalingen post voor post onherroepelijk worden afgewikkeld. top is een rtgs-systeem zodat er in het betalingssysteem geen kredietrisico's tussen participanten kunnen bestaan.

Omdat deelnemers slechts krediet kunnen krijgen van de Nederlandsche Bank indien zij over voldoende onderpand beschikken, ontstaat er in top ook geen kredietrisico voor de Bank ten opzichte van de deelnemers. De keerzijde hiervan is dat deelnemers moeten beschikken over een vordering op de Bank voordat zij betalingen kunnen doen. Dit betekent dat de deelnemers kredietrisico lopen ten opzichte van de Bank. Deze bijzondere vorm van kredietrisico van deelnemers aan een afwikkelingssysteem op de 'settlementbank' wordt settlementbankrisico genoemd. Dit risico is inherent aan een betalingssysteem en kan niet (volledig) worden gemitigeerd. In het geval van top is dit risico vrijwel afwezig omdat een centrale bank normaal gesproken niet failliet kan gaan (zie ook core principle vi).

De conclusie is dat binnen top geen kredietrisico bestaat, behalve voor de vorderingen van de deelnemers op de Bank als settlementbank. De kredietwaardigheid van de Bank is in beginsel echter onbeperkt.

Het rtgs-karakter van het betalingssysteem is een van de belangrijkste risicobeheersingsmaatregelen van top. Zoals hierboven is vermeld, betekent dit dat betalingen post voor post onherroepelijk worden afgewikkeld, zodat er in het systeem geen kredietrisico tussen deelnemers ontstaat. Dit karakter, gericht op het verminderen van kredietrisico, heeft echter een tegenovergesteld effect op het liquiditeitsrisico. Voordat een betaling in een rtgs-systeem kan worden afgewikkeld, moet de betalende partij voldoende saldo hebben. Voor een grote betaling is minimaal een even grote 'dispositieruimte' noodzakelijk. Als dit niet het geval is en ook de stroom betalingen en ontvangsten van de participanten binnen het systeem onvoldoende (of niet) plaatsvindt, kan binnen een rtgs-systeem een 'gridlock' ontstaan. Hierbij hoopt een groot gedeelte van de liquiditeit in het systeem zich op bij één of enkele deelnemers die geen betalingen (kunnen) uitvoeren, terwijl andere deelnemers door gebrek aan ontvangsten niet in staat zijn hun geplande betalingen te doen.

Om een 'gridlock' te voorkomen biedt de Bank, net

als de andere centrale banken van het Eurosysteem, deelnemers de mogelijkheid om gebruik te maken van renteloos intraday-krediet. Het kredietrisico dat in dat geval ontstaat, dekt de Bank af door krediet uitsluitend op basis van onderpand te verlenen. Betalingen die vanwege onvoldoende saldo nog niet afgewikkeld zijn, komen in de wachtrij van top terecht. De deelnemers en de systeembeheerder hebben de mogelijkheid om de volgorde van betaalopdrachten in deze wachtrij te wijzigen, zodat een enkele betaalopdracht die groter is dan de 'dispositieruimte' niet eveneens een groot aantal kleinere opdrachten blokkeert.

Door de feitelijke afwezigheid van kredietrisico en door de mogelijkheden om het liquiditeitsrisico te reduceren voldoet top aan core principle iii.

Core principle iv Onmiddellijke finale settlement

Core principle iv luidt: 'Het systeem dient op vlotte wijze onherroepelijke afwikkeling van transacties op de valutadag mogelijk te maken, bij voorkeur gedurende de dag, maar op zijn minst aan het einde van de dag'. Deze standaard eist dat de periode tussen het moment waarop een deelnemer een betaalopdracht inlegt en het moment waarop de finale afwikkeling van deze betaalopdracht volgt, zo kort mogelijk moet zijn.

Als een deelnemer over voldoende saldo beschikt, leidt een betaalopdracht in top onmiddellijk tot finale afwikkeling. Door zijn RTGS-karakter voldoet het betalingssysteem van de Bank dus aan core principle iv.

Core principle v Settlement van multilaterale netto-systemen

Core principle v luidt: 'Een systeem waarin multilaterale netting plaatsvindt, dient minimaal in staat te zijn zeker te stellen dat de transacties die gedurende de dag zijn ingebracht toch kunnen worden afgewikkeld in geval de deelnemer met de grootste afwikkelingsverplichtingen niet tot afwikkeling in staat is'. Eerder, bij de behandeling van core principle iii, is al opgemerkt dat binnen een netto-systeem omvangrijke vorderingen tussen deelnemers kunnen ontstaan. Als een per saldo betalende partij vervolgens niet aan zijn verplichtingen voldoet, is er te weinig geld om de ontvangende partijen volledig te betalen. Dit is een zeer onwenselijke situatie en daarom eist core principle v dat het systeem beschikt over een buffer die minstens even groot is als de positie van de grootste netto-betaler. In dat geval is het systeem

in staat om de afwikkeling ook te completeren als deze grootste netto-betaler niet aan zijn verplichtingen voldoet.

Dit core principle is niet van toepassing op top, omdat het betalingssysteem van de Bank geen netto-systeem is. Binnen top bestaat geen kredietrisico tussen deelnemers.

Core principle vi Settlement assets

Core principle vi luidt: 'Waarden die voor de afwikkeling worden gebruikt dienen bij voorkeur te bestaan uit vorderingen op de centrale bank; wanneer andere waarden worden gebruikt, dienen zij weinig of geen kredietrisico en weinig of geen liquiditeitsrisico met zich te brengen'. Bij core principle iii bleek reeds dat settlementbankrisico voor een betalingssysteem niet volledig uit te sluiten is. Deelname aan zo'n systeem betekent dat deelnemers kredietrisico op de settlementbank tot op zekere hoogte moeten accepteren. Daarom stelt core principle vi dat aan de vorderingen op de settlementbank, weinig krediet- en liquiditeitsrisico mag kleven en dat centrale-bankgeld als *settlement asset* de voorkeur geniet.

top voldoet aan core principle vi, omdat de afwikkeling van het betalingssysteem plaatsvindt in de boeken van de centrale bank met vorderingen op de Bank.

Core principle vii Beveiliging en operationele betrouwbaarheid

Core principle vii luidt: 'Het systeem dient een hoge mate van beveiliging en operationele betrouwbaarheid te waarborgen en dient noodvoorzieningen te hebben om het dagelijkse verwerkingsproces tijdig te kunnen afronden'. Dit beginsel richt zich op drie aspecten, te weten de beveiliging van het betalingssysteem, de betrouwbaarheid van het systeem en de aanwezigheid van plannen, procedures en voorzieningen voor noodsituaties. Het belang van dit laatste aspect is in 2001 op indringende wijze geïllustreerd door de gebeurtenissen na de aanslagen van 11 september.

De beveiligingseisen houden onder meer in dat de vertrouwelijkheid van informatie gewaarborgd moet zijn en dat de herkomst van de betaalopdrachten wordt vastgesteld. Tijdens de toetsing van top aan core principle vii is vastgesteld dat het betalingssysteem voldoet aan alle internationaal geaccepteerde beveiligingsstandaarden.

De operationele betrouwbaarheid van een betalingssysteem wordt vooral bepaald door de capaciteit en de beschikbaarheid van het systeem. Vastgesteld is dat de capaciteit van top ruimschoots voldoet. Bovendien meet de Bank periodiek de benutting van de aanwezige capaciteit zodat de noodzaak om de capaciteit te vergroten tijdig kan worden vastgesteld. Het betalingssysteem van de Bank heeft een lange historie met een hoge beschikbaarheid. Ter illustratie, top kende in de afgelopen twee kalenderjaren een gemiddelde beschikbaarheid van 99,84%. Tevens bestaan er voldoende waarborgen dat problemen, wanneer die zich voordoen, de beschikbaarheid van top niet noemenswaardig aantasten.

Om noodsituaties het hoofd te bieden beschikt de Bank over noodplannen en -procedures. Deze worden regelmatig getest. Daarnaast beschikt de Bank over uitwijkvoorzieningen. Zowel binnen het hoofdgebouw van de Bank als op een externe locatie op ruime afstand daarvan, beschikt de Bank over back-up hardware en software. Deze uitwijksystemen worden beide real time voorzien van de transactiegegevens, zodat het in geval van een calamiteit onmogelijk is dat gegevens verloren raken. De Bank voert periodiek uitwijktesten uit.

top voldoet aan core principle vii. Het betalingssysteem beschikt over adequate beveiliging, is betrouwbaar en beschikt over adequate, geteste noodprocedures en -voorzieningen.

Core principle viii Efficiëntie

Core principle viii luidt: 'Het systeem dient een wijze van betalen te bieden die praktisch is voor de gebruikers en efficiënt voor de economie'. Dit core principle ziet erop toe dat bij de ontwikkeling en het gebruik van een betalingssysteem de juiste afweging plaatsvindt tussen de veiligheid en de efficiëntie van het systeem, waarbij dit laatste zowel op het niveau van de systeembeheerder kan worden gezien als meer in maatschappelijke context.

Tijdens de toetsing van top aan core principle viii is vastgesteld dat de verwerkingskosten van het systeem op adequate wijze worden vastgesteld, gevolgd en geanalyseerd. Het betalingssysteem behoort zowel tot de goedkopere als tot de meer kostendekkende systemen binnen target. Uit jaarlijkse klanttevredenheidsonderzoeken blijkt verder dat deelnemers top beschouwen als een nuttig en gebruiksvriendelijk systeem. top draagt in belangrijke mate bij aan de veilige en snelle allocatie van middelen in het eurogebied. Het betalingssysteem van de Bank voldoet aan core principle viii.

Core principle ix Toelatingscriteria

Core principle ix luidt: 'Het systeem dient objectieve en openbare criteria te hebben, die een open en eerlijke toegang tot het systeem bieden'. Dit betekent dat criteria voor deelname dienen bij te dragen aan een veilig en efficiënt betalingsverkeer zonder onnodig concurrentiebeperkend te zijn. Tussen beide doelstellingen dient een adequate afweging plaats te vinden. Vervolgens moeten de criteria openbaar zijn.

Vastgesteld is dat top voldoet aan core principle ix omdat in beginsel alle professionele partijen in het betalingsverkeer toegelaten kunnen worden tot het top-betalingssysteem mits hun continuïteit gewaarborgd is. Deze waarborgen zijn onder meer te vinden in de eis dat deelnemers onder adequaat toezicht dienen te staan of tot de overheidssector dienen te behoren. Deze toelatingsregels zijn objectief en omdat het systeem voor alle relevante partijen toegankelijk is, ook open en eerlijk.

Core principle x Governance

Core principle x luidt: 'De bestuursstructuur van het systeem moet transparant en effectief zijn en het mogelijk maken dat op adequate wijze verantwoording wordt afgelegd'. Dit core principle eist dat de doelstellingen van het systeem duidelijk zijn en rekening houden met de belangen van alle betrokkenen en dat het management middelen heeft om de doelstellingen te realiseren. Daarnaast dient de systeembeheerder zorg te dragen voor adequate interne beheersingsmaatregelen.

De doelstellingen van top zijn duidelijk. Het aanbieden van topgirale betaaldiensten is een vanzelfsprekende invulling van de wettelijke taken van de Nederlandsche Bank en van haar taken uit hoofde van de deelname aan het escb. De Bank heeft zich ten doel gesteld om een efficiënt en veilig betalingssysteem aan te bieden voor het hoogwaardige interbancaire betalingsverkeer. Daar de financiële stabiliteit door top alleen wordt gediend als deelnemers het betalingssysteem ook daadwerkelijk gebruiken voor hun hoogwaardige betalingen, biedt de Bank veel ruimte voor inspraak door de deelnemers. Behalve de door de Bank ingestelde overleggroepen is in dit verband noemenswaardig dat de Bank periodiek een klanttevredenheidsonderzoek verricht. De Bank heeft een adequate *governance*- en interne-beheersstructuur. Sinds enkele jaren kent het Jaarverslag van de Bank ook een apart hoofdstuk over *Corporate Governance*. Hiermee kan geconcludeerd worden dat top voldoet aan Core Principle x.

Conclusie

In internationaal verband zijn, onder meer met bijdragen van de Bank, standaarden ontwikkeld waaraan systeemkritische betalingssystemen moeten voldoen, de core principles voor systeemkritische betalingssystemen. De Bank biedt zelf systeemkritische betaaldiensten aan in de vorm van het TOP-betalingssysteem en TOP dient te voldoen aan de core principles. Om vast te stellen of dit het geval is, heeft de Bank het systeem getoetst. De uitkomst van deze toetsing is dat TOP voldoet aan de negen core principles die van toepassing zijn op het systeem. Core principle v geldt alleen voor netto-systemen en is niet van toepassing op TOP.

¹ Over de uitoefening van haar oversighttaak heeft de Bank onlangs een brochure uitgebracht. Deze is verkrijgbaar via info@dnb.nl.